

A szabadvers formában írott mű tömör, erőteljes, rövid, néha egyetlen, néha többszavas sorokból áll. Ez a forma szaggatottá, sőt zaklatottá teszi a szöveget (ahogy azt a mondanivaló meg is kívánja). A már említett, gyakran ismétlődő és mindig külön sorban kiemelt „Uram” megszólítás és a hátizsák szimbólum fogja össze a szöveget. Ez egyben ünnepélyes hangulatúvá is varázsolja a verset.

Brauch Magda

Beke Sándor

Téged kereslek

kereslek
a fűszálon lapuló
harmatgyöngyben
kereslek
az útra hullt
nyárfalevelek
erecskéiben
kereslek
a buborékot szülő
esőcseppekben
kereslek
a véget nem érő
világegyetem harangvirág
csilingelésében
kereslek
a csillagok éjszakai
fecsegésében
kereslek
Hindemith gyászzenéjében
kereslek
a műkoszorúk szélben
recsegő
virágszirmaiban
kereslek
az első
szénvegyületekben
kereslek
az ősléghő gázaiban

kereslek
a dezoxiribonukleinsavban
kereslek
a prekambrium
konglomerátumaiban
kereslek
a paleozoikum
magvasharasztaiban
kereslek
az ősrákok páncéljaiban
kereslek
a brontosaurusok
emlékeiben
kereslek
a magnóliák alatt
szunnyadó
pithecanthropusok
koponyáiban
kereslek
a tudattól független
anyagban
kereslek
az atom
elektronjaiban
kereslek
a világ elemeiben
kereslek
a molekulákban

kereslek	az emlékoszlopok
a kémiai kötésekben	márványköveiben
kereslek	kereslek
a sejtek	az útkereszteződéseken
szerkezetében	álló
kereslek	mezei virágokkal
a pitypang	díszített
hulló	feszületeken
ejtőernyőiben	kereslek
kereslek	a délutáni fényözönben
a poszméhek törekvéseiben	kereslek
kereslek	a szelídségben
a halálfejes	kereslek
lepkék szörnyű	az emlékezetben
nevében	kereslek
kereslek	a lélek
az antik faliorák	legmélyebb
ütéseiben	zugában
kereslek	kereslek
a déli	a fizikai jelenségekben
harangszóban	kereslek
kereslek	a tökéletes működésben
a rádió hullámaiban	kereslek
kereslek	a Magellán-felhőkben
szívdobbanásaimban	kereslek
kereslek	a kékesfehér Tejút
az emberi szervezet	beszélő
tökéletességében	csiglagképeiben
kereslek	kereslek
a homlokomon	a feltett
lecsorduló	kérdésekben
szenteltvízben	kereslek
kereslek	minden kimondott
a megkönnyebbülésben	és elhallgatott
kereslek	feleletben
minden	kereslek
háborúban	a szegénységben
és felszabadulásban	kereslek
kereslek	milliomosok szívében
a nemzet névtelen	kereslek
hőseiben	a lelkiismeretben
kereslek	kereslek

az emberi gyengeségben
kereslek
Az Igében
kereslek
a Szentírás
szentleckéiben
kereslek
Mózes kőtábláján
kereslek
a betlehemi jászol
fényességében
kereslek
a Jordán keresztelő
vizében
kereslek
minden megkísértésben
kereslek
a Példabeszédekben
kereslek
az ítéletben
kereslek
Jézus csodatetteiben
kereslek
az apostolok küldetésében
kereslek
a Getszemáni-kertben
kereslek
minden
keresztre feszítésben
kereslek
a feltámadás örömeiben
kereslek
a kételkedésben
kereslek
a reményben
kereslek
a türelemben
és a
türelmetlenségben
kereslek
a szerelemben
kereslek

a misztériumban
kereslek
a gyónás töredelmében
kereslek
a bűnbánatban
kereslek
a feloldozásban
kereslek
az Ember Céljában
kereslek
a betegágyban
kereslek
a szürke hidegházban
kereslek
a kétségbeesésben
kereslek
az auschwitz
gázkamrák
falaira tapadt
tekintetekben
kereslek
a poronyó föld porában
kereslek
a fény sugarban
kereslek
minden forradalomban
és minden
lázadásban
kereslek
a megtisztulásban
kereslek
a narancsszínű
gyertyalángban
kereslek
gyermekkorom
meseországában
kereslek
a kenyér ízében
kereslek
a halál sikolyában
Téged
kereslek

egyetlen életemben	annyi segítséget kértem
Téged	aki
kereslek	nélkül
akivel	annyira szegény lennék
annyszor találkoztam	és erőtlén —
akivel	Téged
annyszor beszéltem	kereslek
akitől	Istenem...

* * *

E korai költemény a költőnek azonos című kötetében (1995) jelent meg, de még 1991-ben íródott. Hatalmas, hömpölygően áradó poéma, mely több oldalnyi terjedelemben, megállás, lélegzetvételnélküli szünet nélkül halad a végkifejlet felé.

A vers tulajdonképpen két, nagyon egyenlőtlenül megosztó gondolati egységre tagolódik. Az első rész egészen a vers utolsó soráig, de talán éppen az utolsó soráig, szaváig terjed, és csak a szöveg végén kapunk választ az első részben nyitva hagyott kérdésre. Megtudjuk, kire vonatkozik ez a lázas keresés, bár annak okát és célját már az első soroktól sejteni lehet.

A terjedelmes, bőbeszédű első rész azonnal a „kereslek” igével indul, mely összesen 85-ször ismétlődik — mindig külön sorban kiemelve — a szövegben, tehát vitán felül a költemény kulcsszava, funkcionálisan összeköti a szerteágazó gondolatokat, megakadályozza a figyelem szétszóródását, bár a költői szándék nyilván a cselekvést akarta kiemelni. Ez a fontos ige általában, két, három vagy több soronként ismétlődik, majd utána mindig a keresés tárgyának bővebb vagy szűkebb szavú kifejtése következik. Mivel a „kereslek” ige már tárgyas ragozású — ami csak anyanyelvünkben lehetséges —, utána a hol?, a merre? kérdésekre felelő (hol, merre, esetleg miben kereslek?) helyhatározós, esetenként képes (állandó) határozós szószerkezetek következnek: „kereslek / az útra hullt / nyárfalevelek / erecskéiben” (helyhatározó), „kereslek / a csillagok éjszakai / fecsegésében” (képeshatározó).

A hosszú felsorolásban, részletezésben, rapszodikus összevisszaságban kerülnek sorra a természet, a világegyetem legkülönfélébb jelenségei az egyszerűektől a legbonyolultabbakig, a természet szépségeitől az ásványokig és kémiai kötésektől és a kihalt állatfajtákig. Ezeket követi néhány konkrétabb fogalom: „kereslek / az antik faliorák / ütéseiben / kereslek / a déli / harangszóban / kereslek / a rádió hullámaiban / kereslek / szívdobbanásaimban / kereslek / az emberi szervezet / tökéletességében”.

A keresés folytatódik történelmi eseményekkel, majd néhány elvont fogalommal: „kereslek / a szelídségben / kereslek / az emlékezetben / kereslek / a lélek / legmélyebb / zugában.” A vallásos fogalmak is okot adnak a keresésre: az

Ige, a Szentírás, Mózes kőtáblája, a Jordán keresztelő vize, a Példabeszédek, Jézus csodatettei, a keresztre feszítés és a feltámadás. Elvont és konkrét fogalmak vegyesen követik egymást a továbbiakban: a szerelem, a türelem és türelmetlenség, a bűnbánat, a kétségbeesés és az auschwitzi gázkamrák falaira tapadt tekintetek. A keresés végül a kenyér ízével és a halál sikolyával ér véget.

Itt kezdődik a második, rövid rész, a „Téged” személyes névmás beiktatásával (mely a címben már szerepelt), azaz a „Téged kereslek” szó szerkezettel, s ezzel személyessé, bensőségessé válik a költő viszonya a „keresettel”, akiről csak a vers utolsó szavából derül ki, hogy maga az Isten: „Téged / kereslek / Istenem...” Úgy is föl lehet fogni, hogy csak ez az utolsó mondat tartozik a vers második részéhez.

A poéma szabadversben íródott. A verssorok rövidek, leggyakrabban csak egy-két-három szóból állnak. Központozás nincs a versben, de nem is szükséges, mivel csak megzavarná a bőven áradó szöveget.

Megkapó az a fiatalos lendület, amely — az olvasónak úgy tűnik — szinte megálíthatatlan ritmusban viszi előre a mondanivalót, és szinte csodálatra méltó az a gazdag szókinccs és sokoldalú tájékozottság, amely a költemény szövegében érvényesül.

Brauch Magda

Beke Sándor

Ismét felgyújtom a mécsest

Radar áll előttem,
fölém magasodik
gyermekkoromból,
gyermekszívemből
templomtorony
kapaszkodik az égre —

Valakit
buzgón keresnek
a kozmoszra nyíló
templomablakok,

a csendes elmélkedések,
az összekulcsolt kezek
emlékei,
a padokban felejtett

imakönyvek,
a szószéken
a hímzett könyvjelzők
a régi Bibliából,
a falakra tapadt
bűnbánó szavak,
esdeklő imák,
könyörgő énekek —
Gyermekkoromból
templomtorony
harangja szól,
érchangja felszáll
a táj felett
az égre —
Megállok egy pillanatra
és hallgatom: